

Uredništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3,
dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3.
Naročnina znaša za **avstro-ogerske** dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12-50
četrletno . . . K 6-30
mesečno . . . K 2-10
Za **Nemčijo:**
celoletno . . . K 28.—
za **vse druge** dežele i. **Ameriko** K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas (inserate)** se plačuje od čveterostopne petit vrste po 12 h, za večkratnatis natis primeren popust.
Posamezna šte. stane 10 h.

Št. 234.

Telefonska številka 65.

Celje, v petek, 14. oktobra 1910.

Čekovni račun 48.817.

Leto II.

Politični odsevi.

(Antiklerikalni kurz na Portugalskem. — K Aehrenthalovemu ekspoziju. — Madžarske bančne in armadne zahteve.)

Nekateri pariški listi so poslali posebne poročevalce v Lisabon, da jim kot očividci poročajo o sedanjih razmerah na Portugalskem. Zlasti pa o tem, jeli je nova vlada res tako odločno antiklerikalna kakor trde različne vesti iz Lisabona. Poročevalcu »Matina« se je izjavil min. provizorične vlade za pravosodje in uk Alfons Costa sledeče: »Glede portugalskih in zunanjih kongregacij se bode držala nova vlada strogo narodnih zakonov, poslušujoč se dekretov markiza Pombala iz 18. stoletja in kasnejših dekretov iz l. 1834 in 1864. Na temelju teh fundamentalnih dekretov ne more nobena kongregacija zakonito obstati na Portugalskem. Že Pombal je označil jezuite kot izdajalce domovine in jih je izganjal iz Portugalske tudi če so bili rojeni Portugizi. Jezuite bode mo torej sedaj do zadnjega izgnali. Glede drugih redov je stvar ta, da so sicer oni, ki se posvečajo poduku in misijonskemu delovanju v tujih deželah, tolerirani na podlagi dekreta iz l. 1901; ta dekret pa je narekoval diktator Franco, ne da bi ga odobrili parlament. Torej ga republikanska kot narodna vlada ne more priznati. **Prisilili bode mo vse kongregacije, da se razpustijo.** Mnoge člane kongregacij smo dali zapreti zaradi javnega upora in nasilstva, ker smo jih dobili z orožjem v roki. Storit jim nočemo ničesar žalega — želimo samo, da se jim ohladi prevroča kri. Portugalske fratre bode mo poslali v njihove rojstne kraje ali kamor so pristojni. Jezuitska posestva in premoženje bode mo brez vsake izjeme konfiscirali, premoženje ostalih redov pa se bode začasno samo inventariziralo. — Dopisnik londonske »Daily Mail« javlja, da je bil resnično že v soboto objavljen dekret o razpustu kongregacij. Ali pride do ločitve države in cerkve na Portugalskem? Dopisniku »Echo de Paris« a se je izrazil predsednik začasne vlade Teofil Braga sledeče: Za sedaj ne mislimo na delitev cerkve od države. Papežev nuncij lahko ostane tu in ga ne bode nikdo nadlegoval. Mi vzdržujemo svoje odnose do sv. stolice — ali hočemo, da imamo mir in red v deželi. — K tem izjavam pariških listov imamo dostaviti najnovejše vesti. Z izganjanjem menihov in nun se je že pričelo. Vlada mora v prvi vrsti zadrževati prebivalstvo, da ne napada samostanov in duhovnikov. Nekateri samostani so se oborožili in se hočejo menihi z oboroženo roko braniti izgnanju. Zlasti vlada veliko ogorčenje proti samostanu Ouelhae, iz katerega se je streljalo na vojake in meščane. Vendar bo ta odpor kmalu premagan — in menihi si bode imeli sami pripisati, ako bodo tuintam plačalistroške svojega odpora. Posvetno duhovništvo pa se pripravlja na to, da prizna republiko, ravnajoč se po znanem svetopisemskem reku: »Bodite pametni kot kače.« Prihodnje tedne utegnemo dobiti tudi v Avstriji veliko portugalskih »gostov«. S posebnim veseljem jih ne bode sprejel nikdo.

Dobro bi bilo, da bi se tudi pri nas branili teh — nadležnih »gostov«.

Po več nego dveletnem prestanku so se torej sešle delegacije in prihodnje dni stopijo pred nje z višin avstro-ogerskega Sinaja, zaviti v tajinstveno tradicijonelno meglo skupni avstro-ogrski ministri. Naša zunanja politika izide tedaj iz dosedanje absolutistične teme na beli dan in skupni ministri bodo stopali drug za drugim na govorniško tribuno in bodo ponavljali isto, kar je povedal že včeraj cesar Franc Jožef v svojem prestolnem govoru: odobrite vse in dajte. Odobrite zunanjo politiko Aehrenthalovo in dajte nove milijone za oboroževanje Schönauhu, vojnemu ministru. Kulise se ne bodo odgrnile in se niso navzlic temu, da je izdal Aehrenthal rdečo knjigo o aneksiji in celi naši tedanji zunanji politiki. Samo z dekoracij na kulisah bodo morali delegatje čitati, da je vse v redu. Svetovni mir je bojda zasiguran. Inspekcijski obisk cesarja Viljema na Dunaju in dva sestanka Aehrenthala z markizom di San Giulianom so znova utrdili najtrdnjejši njegov steber, trozvezo. Aneksija — no, z njo smo dokazali, da smo velemoč in smo dosegli, da nas Evropa respektira. Razmere k ostalim državam so najboljše. Bosno smo osrečili s primerno ustavo in se trudimo tam vzdržati urejene razmere. Sicer je v zadnjem času došlo do nemirov med tamošnjimi tlačani, ali naši vojaki in orožniki bodo že napravili mir. Kamorkoli pogledamo, je vse v redu — samo jedna stvar je, ki nas vznemirja: dreadnoughtov še nimamo . . . itd. Kakor smo rekli: prestolni govor, ki ga je prečital včeraj cesar zbranim delegatom, že kaže, da bode v istem smislu poročal Aehrenthal in zahteval Schönauha. Kaj pa porečejo slovanski delegatje? Ali bi ne bilo dobro govoriti v tem smislu: trozveza je sicer utrjena, toda na paš račun. Zabredli smo že globlje v odvisnost od Nemčije kakor smo bili poprej. Čutimo to v zunanji, še bolj pa v notranji politiki. Ali se to sklada s častjo suverene države? Aneksija se je izvedla absolutistično in nečastno. Uspeha nismo imeli nobenega pač pa smo zapravili neštete milijone in si pridobili resne sovražnike. Zgubili smo balkanski trg; istega nam je pobrala zvesta zaveznica Nemčija . . . Bosanski ustavni statut ne prenaša resne kritike. Socijalne razmere v deželi so strašne. Naša vlada je tam bolj obsovranažena ko je bila kedaj; razmere kmetov do begov služijo v zasmeh 20. stoletju, v zasmeh pravni državi. Nasedli smo Nastičem in si odbili simpatije skoraj vseh Jugoslovanov . . . dasi bi morali v interesu države ravno za nje skrbeti, ker tvorijo naraven most na Balkan . . . Toda Šusteršič se je umaknil in pozabil na Bosno in Jugoslovane.

Es kriselt . . . Nekaj senzacije bo vendarle za časopisje in za one, ki mislijo, da bode madžarska »munkapart« brezpogojno ubogala vsako povelje z Dunaja. Iz Dunaja poročajo namreč današnji jutranji listi sledeče: »Ogrski finančni minister Lukacs je imel včeraj konferenco z avstrijskim finančnim ministrom Bilinskim, ki je veljala zlasti

bančnemu vprašanju, katero pride tudi v današnji konferenci, ki se vrši med obema ministrskima predsednikoma in obema finančnima ministroma, na razgovor. V merodajnih ogrskih vladnih krogih se povdarja, da je nastopil v bančnem vprašanju, zlasti glede ogrske zahteve, da naj se ugotovi plačevanje v gotovini, jako kritičen položaj. Ogrska vlada od te svoje zahteve nikakor ne more odn ehati in tudi ni pripravljena, predložiti ogrskemu državnemu zboru zakone o podaljšanju bančnega privilegija, ako se jej ta zahteva v zakonu ne zajamči. Ako bi se torej ne moglo doseči soglasje med obema vladama, potem bode seveda ogrska vlada izvajala iz tega konsekvence.« — No — in še več: govori se, da bi došlo potem tudi do ministerske krize na Avstrijskem. Dunajska »Vaterland« hoče vedeti še več. Na tapetu so sedaj bojda tudi ogrske vojaške zahteve. Pri zadnji skupni ministerski konferenci na Dunaju se je govorilo o njih. In ko se snidejo po novem letu delegacije za l. 1911, bodo imele o njih razpravljati. Gre se za ogrske grbe na zastavah ogersko-hrvaških polkov, za madžarski poveljni jezik, za nove zastave, za odpravo cesarske himne pri ogrskih polkih itd. Vidi se, da so Madžari nenasitni. Grof Tisza in Kossuth se v tem pogledu prav nič ne razlikujeta.

Avstrijski Jugoslovani in morje.

Spisal dr. Karl Slanc.

(Dalje.)

In ta velika arabska kultura v Evropi je nastala precej hitro; ti Arabci so morali seboj iz Azije prinesiti podedovano razpoloženje, duševne dispozicije za vse to, ti Arabci in drugi Azijati so morali imeti utise od prejšnjih velikih kultur v Aziji. Zdi se, kakor da bi predniki teh Arabcev tisoč let nazaj te velike kulture videli in so samo podedovani spomini potomcev v Aziji mirovali ter se zbudili šele v novi domovini na Španskem. Neki socijolog sklepa iz tega tudi na živahnost duha orientalov sploh in ljudi v južnih krajih Evrope posebej. Visoko nadarjenost Italjanov v južni Italiji si ta socijolog razlaga na navedeni način.

Ta obris arabske kulture sem podal za to, ker hočem postaviti bralca v kraje sedanje Dalmacije in v kraje okoli Ogleja in Trsta. Hočem vprašati, zakaj ni bilo v teh krajih takih pojavov kulture, ko so Slovani zasedli ta svet? Za časa Rimljanov so bili ti kraji najboljše kultivirani in Rimljani so bili tudi v teh krajih visoko omikani. Ostaline rimskih stavb v dalmatinskih mestih in v Ogleju kažejo na veliko kulturo. Mi Jugoslovani smo morali priti iz krajev, v katerih v davni preteklosti ni bilo dosti omike, kar v intelektu, v spominu priseljencev ni bilo nič razpoloženja, dispozicije za pojmovanje kake večje kulture. Milije, zemlja, obnebeje in drugo kar spada v milije, je bilo gotovo pripravljeno; vsaj so Rimljani in prej Feničani ter Grki na tem ozemlju razvijali veliko kulturo. — Do 10. stoletja so židovi na Italjanskem in v naših krajih razvijali nekaj trgovstva; upeljali so ti veletalenti med narodi raz-

LISTEK.

Sprevod po gozdu.

Spisal M. V. Brezovnik.

Kakor velika bela hrizantema je visela na brezoblačnem vsemirju polna luna in belila pota preko sanjajočih polj. Nikjer nesoglasja v harmoničnem razpoloženju naravinem. Sladkootožno je klical ljubki skovir raz bližnje drevo svoje srčne boli v svet in ob potu je bila trava rosna, kakor bi plakala z ljubeznibolnim ptičem — ali kakor bi iz hvaležnosti nad krasno nočjo, prevzeta veličastne tajnosti, s solzami rosila zemljo . . .

Po beli poti je stopal samotni potnik. V obraz mu je gledala luna in odžarjala blaženost, ki je bila razlita po njem. Ker mislil je kraljeve misli in v duši je čutil veliko moč, da jih bo udejstvil.

„Kako lepo!“ je vskliknil. „Visoko zidovje zgradim, široko in masivno. In po njem bodo hodile dan in noč straže, oborožene s puškami najnovejšega ustroja, da bodo odbijale sovražnike mojega kraljestva. Zakaj kralj bom mogočnega

kraljestva in notranja harmonija bo njega moč. Tako hočem in pri vstvarjanju bom gledal na to! In ti Astra boš kraljica. Danes še kraljica mojih sanj, te posadim takrat na prestol iz alabastra — ti bela, čista, nedolžna kraljica Astra! Okoli zidovja pa se bo zbrala dan na dan neštivilna množica, ki bo prihitela gledat naju presrečna. Zakaj zaslulo bo najino ime v dežele od roda ☽ roda, čez morje v bajne svetove. In če se bova prikazala na zidovju, nama bodo peli slavo — midva pa bova gledala pomilovalno na gladno svojat, ki ne bo znala ceniti najine sreče. Ubogi suvereni posvetnih držav — in naj se začne njih rod z Aleksandrom Velikim ali Enejem — žive v isti državi z lopovi in ničvredneži! Midva bova sama in z nama bo nehala kraljestvo, ker ga ne zasluži noben drug zemljan — samo ti Astra in s teboj jaz, ki ga bom ustanovil. Astra! Astra!“

Razgrele so ga goreče govorjene besede in legel je v rosno travo in mislil molče dalje o svojem kraljestvu. Ogrnil ga je tih mir poletne noči in luna ga je gladila po čelu s svojo mehko lučjo, da je zadremal v sanjah . . .

Pristopila je žena srednje starosti in njen

pogled je bil vpert v daljavo. Sedla je poleg njega in ga pozdravila: „Srečen v sedanjosti!“

„Kdo si žena?“

„Moje ime poznajo od vekov in od vekov hodim s človeštvom.“

„In tvoj obraz nima gub! Ne verjamem ti! Norčuješ se! . . .“

A ni se zmenila za njegove besede. „Od veka gledam naprej od izvoza proti koncu pojedinca iz kaosa vsega človeštva. Od vekov hodim s posameznikom in gledam na pota, ki jih bo hodil. Detetu sem sključena starka-sodruga, mladeniču žena srednjih let in starcu sem onemoglo dete; ko klone njegovo življenje, preminem zanj tudi jaz. To je moj naravni razvoj. Včas pa sem že ob zibelu dete, ali pa čvrstemu mladeniču onemoglo dete in takrat nima na svetu pričakovati ničesar več, ker zadnji prodec v mrtvaški uri je padel . . .“

„Tvojih besed ne razumem! Norčuješ se! . . .“

„Razumel jih bodeš, ko ti povem svojo ime! Bodočnost sem, ki stojim pred teboj in evo ti knjige! V njej so načrtana tvoja pota in pota vseh zemljanov, ki žive, ki so bili in bodo . . .“

vijajočo se industrijo in obrt. Naša rasa ni brez večjih talentov. V vsaki stroki ved so imeli Jugoslovani in imajo še večje talente v vsaki umetnosti, dasi ne dosti genialnih ljudi, ki bi bili kazali celo nova pota kulture. Jugoslovani moramo raziskovati to prikazen, da nismo nič kaj posebnega ustvarjali, dasi smo naseljeni v krajih, kjer so živeli neposredno pred nami Rimljani z veliko kulturo. Dubrovnik, ta je neka izjema, ali Benečani so ustvarjali že v zgodnjem srednjem veku veliko omiko in pridobivali velikanska bogastva tukaj prav blizu naših krajev! V Benetkah so gotovo sodelovali naši predniki, iz Ogleja se je prestavil ves sijaj življenja tedanjih patrijarhov v Benetke, veliki pristan Rimljanov pri Gradežu in Ogleju so patrijarhi pustili zaspati, dasi so še imeli rimske tehnike, ki bi lahko zabranili zasipanje pristana pri Ogleju, ker se morje vzdiguje. Oglej so Huni razdrli l. 442. po Kristu. Patrijarhi so bežali pred Huni na beneške lagune. A v šestem stoletju so prišli naši slovenski pradedje tje, Ogleja je še bilo nekaj, in patrijarhi so prišli nazaj; pod njihovim vladarstvom smo se pokristjanili in živeli smo kot njihovi tlačani, ki odrajtujejo desetino cerkvi in njenim duhovnikom. Pastirji in kmetje so drugod ustvarjali velike meščanske kulture!

Nemci so tudi zasedli obale srednjezemškega morja in v severu rimska mesta, po Rimljanih kolonizirane kraje. Tudi oni niso dolga stoletja nič ustvarjali kulture; rimska kultura je zaspala za več stoletij tudi po naselitvi Nemcev v teh krajih; Nemci pa se štejejo neovrgljivo med boljše rase.

V naših južnih krajih se lahko reče, da je morje vse. Ob morju se je menda začela prva kultura, ker morje bogato živi ljudi na njegovih obalah. Kaj so dosegli Benečani ne daleč od Ogleja s trgovino na morju, kažejo še danes palače, cerkve, nekdanja javna poslopja v Benetkah, katere hodi gledat ves sedanjí omikani svet. Ne ve se, ali so bile današnja Notranjska, Istra in kraji od Tržiča do Trsta že takrat kraška zemlja, ko so se v njih naselili naši predniki. O burji pišejo namreč že Rimljani. Ali morje in nekaj sadežev kraške zemlje je moglo dobro rediti naše ljudi. Počasí raste Trst, ko Oglej umira. Dubrovnik je jedino mesto, ki se ne podvrže nobenemu tujemu gospodstvu in kjer so postavili Slovani lepo mesto, nabrali si s trgovino bogastvo, ki širi moč Dubrovnika po Hercegovini in Bosni; Dubrovnik tekmuje v srednjem veku z Benečani. Najlepše, kar more človek videti na slovenskem jugu, je ta Dubrovnik. Mesto nam kaže, da so v njem živeli ljudje, ki so šli v svet in ko so se vrnili domu, so si ta dom okrasili najlepše z deli svojih umetnikov.

(Dalje sledi.)

DROBNE POLITIČNE NOVICE.

Iz Portugalske. Iz Lisabone poročajo berlinski listi, da je vlada sklenila opustiti poslaništvo pri Vatikanu. — Za Brazilijo je tudi Švica oficijelno priznala portugalsko republiko.

Ruski car obišče 20. t. m. nemškega cesarja Viljema v Potsdamu.

Afera hrvaških delegatov. Ker je ogrska delegacija sklenila, da ne sprejme demisije hrvaških delegatov, se seveda ne bodo poklicali namestniki. Med tem pa je predsednik ogrskega državnega zbora že dal dostaviti poklice namestnikom. Ta dva sedaj izjavljata, da svojih mandatov ne bodeta izvrševala. Ta afera bo imela še svoje posledice v ogrskem državnem zboru.

Sprememba ustave na Bolgarskem. Bolgarska je bila že pred 2 letoma proglašena za kraljevino. Velika narodna skupščina, ki bo morala to spremembo z njenimi posledicami odobriti, pa še ni bila sklicana. To misli vlada odrediti še letošnjo jesen. Velika narodna skupščina pa ne bode vzela samo proglašenje nezavisnosti na znanje temveč se ji bodo predložile v sklepanje še te le ustavne spremembe: 1. Proporcionalna volilna pravica. 2. Neodvisnost sodnikov. 3. Predsedstvo držav-

„Bodočnost! In moje življenje imaš popisano, kraljevo moje življenje!“ Vstrepetal je, a njen izraz je bil miren, zato se je pomiril.

„Stopi z menoj in pokažem ti tvoje življenje — posebno z ozirom na tvoje kraljestvo! Če te ni strah gledati meni v obraz — ti kralj!“

Vstrepetal je pred odločnostjo njenih besed in brez ugovora je vstal...

In peljala ga je do gozda in dalje v gozd. Polaščala se ga je groza. Fantastične figure je slikal s svojo blede lučjo mesec po gozdni tleh. Kakor bi ždele mračne pošasti sredi teme okoli in okoli. Tu in tam je bilo obsevano tudi deblo drevesa, ki je kakor pravkar prikorakalo nekje iz teme in obstalo pred prišlecema, da obračuna z njima, ker motita tajinstven mir gozdov... Obstala sta na malem griču, ki se je na drugi strani gubil strmeje v dolino.

„Stoj mirno in glej!“ je šepnila spremljevalka. Zahreščalo je tam nekje v sredini gozda. Pozorno je vprl pogled na mesto, odkoder je prihajal šrm... Gozd je postal svetel, drevje se je razmaknilo in napravilo široko pot. Iz doline gori v hrib pa je hitela dolga vrsta. Spreletela ga je groza...

nega zbora se voli vsako leto. 4. Poslanci imajo stalno mesečno plačo ali ne morejo zato opravljati nobene državne službe. Zasedanje drž. zbora (sobranja) traja z malimi odmori celo leto.

Nova hrvaška samostalna stranka se je včeraj na jako dobro obiskanem ustanovnem shodu v Zagrebu konstituirala. Predsednik je Grga Tuškan. Osrednje glasilo bo «Pokret», ki se bo v bodoče zval «Hrvatski Pokret». Volilne šanse nove stranke so bojda jako ugodne. Volitve na Hrvaškem se bodo najbrž vršile dne 28. oktobra.

Dopisi.

V O „delovanju“ g. drž. posl. dr. Verstovška v njegovem volilnem okraju, nam prihajajo kaj čudni glasovi. Že če čitamo poročila o njegovih govorih na različnih shodih, ni najti v njih ničesar drugega ko pusto zabavljanje in obrekovanje naprednjakov. Zdi se človeku kakor bi gnala Verstovška neprestano slaba vest, da je zatajil vsa svoja tekom dolgih let pridobljena in utrjena napredna načela ter se izročil za mandate onim klerikalcem katere je poprej zaničeval in onemu dr. Korošču, katerega je psoval v „Domovini“ s hinavcem in mu tudi drugače pripisoval kaj grde in sramotne lastnosti. Volilci nimajo na Verstovškovem zabavljanju in obrekovanju prav nobenega interesa in prav nobene koristi. Kmetje sami so v tem oziru bolj izobraženi ko velenčeni Verstovšek in puste z malimi izjemami vsakemu svoje. Verstovšek še ni za okraj ničesar velikega in koristnega storil. Pač pa „deluje“ na drug način. Skušna namreč po možnosti škodovati onim, ki ne prisegajo na njegovo značajnost in na stranko, čije predsednik je — Ivan Roškar, slavnoznani nekdanji hlapec v graški okolici. Slučaj, kako je ovadil dr. Pirnata, smo že javili; bavi se z njim sodnija. A ovadil je šoštanjškemu okr. šol. svetu tudi mnogozasluznega in v delu za narod osivelega nadičitelja v Velenju g. Brenceta. Svojeгаа namena pa ni dosegel temveč je le znova učiteljstvu dokazal, kako bi delali z njim duhovniki in različni za denar in mandate kupljeni njihovi hlapci, ako bi komandirali spodnještaj. učiteljstvu! — Ovadba proti nadičitelju Brencetu stavi Verstovška v tem značilnejšo luč, ker je pred 2 letoma ob priliki 40letnice službovanja g. Brenceta kot jubilaranta v slavnostnem govoru povzdigoval do neba. Ne bodemo zapisali, kako se naj sodi ta Verstovškova ovadba — vsi pošteni ljudje že vedo z nami vred, kaj mislimo reči. In ljudje Verstovškove baže branijo bojda naše „naro ne in verske svetinje.“ Ali smo res Slovenci tako zapuščen in ničvreden narod brez vsakega čuta za dostojnost in čast, da trpimo Verstovške na najbolj odgovornih in častnih mestih, katere imamo za oddati?

Štajerske novice.

Potrjene volitve v okrajne zastope. Cesar je potrdil izvolitev sledečih gg. za načelnike ozir. podnačelnike okr. zastopov in sicer v Šmarju pri Jelšah dr. Jos. Georga in Fr. Ferlinca, trškega župana, na Vrskem župn. Franca Zdoška in not. Mih. Jezovška in v Rogatcu dr. Schusterja in V. Ziggrosserja.

Iz Gaberja pri Celju. Ljubi naš sosed Westen je razobesil na novi svoji stavbi veliko nemško zastavo, da bi nas izzival. Zastava visi že danes drugi dan na stavbi — upamo, da bo kmalu izginila. Izzivati se v slovenski občini ne damo.

Iz Ložnice pri Žalcu. »Podivjanost Ložničanov je nepopisna«. Tako kvasi mariborska Straža in je nakvasila že cel kup laži. Človek, ki bi ne poznal naše mladine in duševno propadlega lažnjivega dopisnika, bi si gotovo mislil: to je res divje ljudstvo. Toda počasi. Dne 25. m. m. je bila na Pernovem

Na obilisku sredi vrveža v prvih vrstah je jezdila ženska oblečena zeleno... Iz očij ji je sevala hudobna zelena luč in roke, obraz — vse je bilo zeleno... Za njo pa se je vila v divji razposajenosti dolga tolpa golazni: strupene kače so s srepim zelenimi očmi premetavale svoja luskinasta telesa, kuščarji in ostudne žabe so kazale drug drugemu ogabna žrela in zasajali drug drugemu v strupeno telo ostre kremplje... In ženska! Z razbeljenim škorpijonom je tirala vso golazen nazaj. Bral ji je na obrazu strah, da je ne prehitil golazen. Neusmiljeno je bila in tolkla po obilisku, da je votlo odmevalo pokanje po napetih prsiah v gozd. In spenjal se je in hitel, dasi se je videlo, da mu gre preko močij...

„Kaj pomeni to? Kdo je ta ženska in kdo ta golazen, ki se peha za njo?!...“

„Zavist — zelena zavist!“

„In spremljevalec — tisti na njeni desni?...“

„Kateri, opiši mi ga!...“

„Ona krastača — ki se počasi vleče naprej; ravno sedaj jo je prevrgla kača, vidiš! S širokim žrelom in satanskim izrazom...“

(Dalje sledi.)

klerikalna komedija. Tega teatra so se udeležile seveda tudi Marijine device iz Vrbja. V spremstvu Peskota in raznih čukov peljala se je ta pohlevna čreda skozi našo vas. Slučaj pa je nanesel, da so bili v domači gostilni tuji gostje in sicer iz blažene Jančičeve fare, in na te ljudi je naredila ta klerikalna promenade jako slab utis. Neki možakar je celo prorokoval gostom, kako krasen večer bo noč tej izvoljeni mladini skozi pol ure dolgi gozd. Bil je torej pravi špas, ki pa je bil nam domačinom docela neznan. In kaj je bilo ponoči? Bil je lep večer. Domači fantje so bili zbrani sredi vasi v najživahnejšem pogovoru, ravno ko se je vračala ta čreda z dušne paše domov. Nekateri so nas pozdravili mimogrede, a zopet drugi so šli tiho mimo nas. Zadnja in za nekoliko korakov osamljena sta bila seveda zaljubljeni parček P. in Jerica, ki pa, vtopljena v vroči ljubezni, nas niti opazila nista. In mi ložniški fantje smo se drznili med to procesijo stati sredi domače vasi. Menite li, da bo cela Ložnica zapahnila duri, kakor nekdanj naši pradedje pred krvoločnimi Turki, ter strahom trepetala, ko pride skozi vas Pesko? Ne, naša mladina s svojim dostojnim obnašanjem ni dala niti najmanjšega povoda vdariti z nožem — vsled česar pa je zavrela znanemu dopisniku kri in njegova neumna, butica je začela fantazirati o revolverjih in klicati na pomoč orožništvo. — Naj se le potruži c. kr. orožništvo do nas, izvedelo bode marsikaj, kar našim klerikalcem ne bo ljubo. Treba je torej prvo odvaliti bruna s praga lastne hiše, potem šele iskati prahu v tuji lastnini. Živeli bi lahko složno, a tega vam ni mar, kajti vaš program je le laž in obrekovanje. In dasi ste v tem pravi mojstri, vendar vam je delo brezuspešno. Vam je-li znana neka Aškerčeva pesem sledeče vsebine:

Reče hrast, le hodi past,
prase, se na mojo last,
Le počenaj, kar ti drago,
svojo pusti tu nesnago.
Moja ni trpela čast;
ti si prase, jaz sem hrast.

Ložniški fantje.

Iz Gotovelj. Domačo veselico in vin. trgatcev priredijo gotoveljski fantje v nedeljo 16. t. m. ob 6. uri zvečer pri g. Ivan Kaču v Gotovljah. Svoja domača godba. Vstopnina za osebo 30 vin. Čisti dobiček je za uboge šolske otroke. Zato je upati obilne udeležbe.

V Št. Pavlu pri Preboldu bo v nedeljo dne 16. oktobra t. l. popoldne ob 4. uri v prostorih g. Fr. Vedenika velika gledališka predstava v prid revni šolski mladini in Ciril-Methodovi družbi. Igrale se bodo 3 igre: 1. Kaznovana radovednost (enodejanski igrokaz), 2. Pravdarja (enodejanski igrokaz), 3. Sirotek (dvodejanski igrokaz s petjem). Kdor je že obiskal zadnje tri predstave, ki jih je samostojni gledališki odbor podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Št. Pavlu svojim zvestim obiskovalcem nudil, bode gotovo zopet prišel te 3 lepe igre si ogledat in poslušat ter se zopet nedolžno in poštenega veselja navžit. Za slučaj, da bi ne mogli vsi prišleci dovolj prostora dobiti, se bo predstava še drugi dan ali teden pozneje na splošno željo ponovila, da se vsem ustreže.

Iz Št. Jurja ob J. ž. Občinski zastop naše okoliške občine prosimo, naj se vendar enkrat spomni naših zanemarjenih občinskih cest, ki so v takem stanu, da skoraj ni več mogoče voziti po njih! — Ena izmed najslabših cest je ona, ki pelje proti Kranjčam v Resevno. Občinski jarek za to cesto je popolnoma zasipen. Voda mora zato po cesti teči, in jo je tako razorala, da je že za ljudi nevarnost, da si noge polomijo. Večkrat se je že zgodilo, da se je voz na tej cesti do osi pogreznil. Lahko si torej vsakdo predstavlja mučenje ljudi in živali. G. župan Ratej, ali se vam nič ne smilimo mi vozniki in naša živina? Skusite torej, da se ta cesta kmalu popravi, sicer bomo začeli dvomiti, da so možje, ki so bili po zaslugi kaplana Žganka izvoljeni za občinske zastopnike, najbolj skrbni občinski gospodarji. — **Resevnski furmani.**

Iz Žetal. Tukaj je 11. t. m. umrla na porodu 21-letna Pepica Purg iz Dobrine in sicer do krivdi duhovščine brez zadnjih tolažil sv. vere. Župnik je pač že star in se mu ne ljubi, kaplan pa itak skoro nič ni tu, ampak vedno lazi okoli Korošca v Mariboru, ker kujeta za 16. t. m. neko veliko komedijo pri nas. Imeti bi morali 2 kaplana, ker fara obsega čez 3000 duš, pa imamo samo enega, in še ta je le za politiko. Zato se pa pri nas večkrat zgodi, da kdo brez sv. zakramentov umerje. Kaplan odide v pondeljek in pride v petek ali soboto domu. Ko je prišel očim gori imenovanega dekleta v pondeljek 10. t. m. v farovž, župnik ni hotel na spoved; v torek 11. t. m. ob 11. uri dop. je očim zopet prišel; župnik se odreže: „Moram prej jesti!“ Ko je ob enih zavonilo na spoved, pa je bilo že prepozno, ker je revica že izdihnila dušo. »Vera peša«, tožijo duhovniki. A kdo je kriv? Mar ne sami, če tako postopajo? Ljudstvo je razburjeno vsled takega zanemarjanja dolžnosti. Kaj neki poreče višja cerkvena oblast?

Iz Žetal. Zadnje nedeljo smo imeli občni zbor posojilnice. V načelstvo in nadzorstvo so voljeni dozrajni možje. Posojilnica, ustanovljena pred tremi leti, deluje vrlo in ima velik promet. Načelnik je zopet g. Maks Berlisg, njegov namestnik Matevž Hohnec, udje načelstva Simon Potočnik, Anton Peklič, Jožef Lah, namestnik Karl Blazinč. Predsednik nadzorstva je g. Jožef Kodrič, njegov namestnik Franc Štajneker, udje pa Simon Prevotšek, Franc Potočnik, Jož. Kitak, Andrej Mikolič in

Janez Vogrinec. Upamo, da bo novi odbor zopet složno deloval za blagor 5 občin obsegajoče župnije. V posojilnico nobene politike, ampak le ljudski blagor!

Iz Št. Petra pod Sv. Gor. Da naša občina glede naprednosti ni najzadnja, je že večkrat pokazala. Pretirana strast klerikalcev je dobila svoje plačilo. Bivši župan Černelč, ki smo ga mi naprednjaki svoj čas kot naprednjaka za župana izvolili, nas je na svojo lastno škodo varal. Vzlic temu, da se je pri zadnji volitvi župana ponudil, da hoče brezplačno županovati, in so si klerikalci že mislili: saperment, to bo vlekle, se mu vendar ni posrečilo. Pri tej priliki si je dovolil mož tudi izjavo, češ da je županske posle od prejšnjega župana umrlega g. Ferdo Kuneja v največjem neredu sprejel. To je pač grda laž, ker on ni županstva sprejel od g. Kuneja, nego od Joža Jazbeca. Sedaj je pa torej oddal županske posle klerikalcu Drogeniku. Nam je vseeno. Le to mu povemo: predno bo naš in po naši želji in volji izvoljeni župan g. Ivan Hudina prevzel vodstvo županskih poslov, bomo mi in on tirjali natančnejši račun.

Dva obsojena »junaka«. Celjsko okrožno sodišče je obsodilo pos. sina Franca Stergarja na 6 mesecev ječe, ker je pri nekem pretepu v Koritnem trikrat zbedel pos. sina Iv. Planinca v vrat, pazduho in pleča. — Isto sodišče je obsodilo mlinarja Laniška, ker je zaradi zaušnice sunil kmečkega fanta Stigliča z nožem v rebra, na 3mesečno ječo.

V ptujski okolici se je pojavila že v nekaterih slučajih davica. Ta bolezen razsaja tam večkrat. Ali se zdravstvene oblasti ne brigajo za to, da bi jo enkrat energično zatrlje?

Ptujski občinski svet je sklenil resolucijo, v kateri protestira proti temu, da bi varaždinska mestna občina napravila v Brezju pri Varaždinu elektrarno, ker bi se zato porabile vodne sile, ki so last štaj. vojvodine ozir. avstrijske državne polovice.

Učiteljski mest. Razpisano je na ljudski šoli pri Sv. Jakobu v Slov. gor. mesto stalnega učitelja. Prošnje do 25. t. m. — Mesto stalnega ali začasnega učitelja je razpisano v Prihovi pri Konjicah. Prošnje do 25. t. m.

Stari bankovci po 100 goldinarjev, ki so prišli iz prometa 6. oktobra 1902 in ki nosijo datum 1. majnika 1880, se še lahko do konca tega meseca zamenjajo pri glavnih denarnih zavodih in podružnicah avstro-ogrške banke.

V Framu se poroči prihodnji teden obč. in pos. tajnik Franc Koren s poštarico Amalijo Kokalj v Framu. Dosti sreče!

Izginila je že 4. okt. svoji materi v Pobrežu pri Mariboru 13letna hčerka Neža Gomilšek. Dekle ima polno lice, plave lase in je za svoja leta jako močna.

Promet s trtami prost. Namestnija v Gradcu razglašča, da je promet s trtami za vse občine na Štajerskem z od trtne uši okuženimi občinami na Nižje Avstrijskem, Moravskem, v Dalmaciji, na Kranjskem in Primorskem prost.

Iz Konjic nam pišejo: Neki posestnik iz Nove vasi je napel čez cesto v Tepino žico. Ko ste jezдили princezinji Lujiza in Viljemina Windischgratz v Tepino, bi se vsled te žice, katere niste prej opazile, kmalu ponesrečili. Posestnika so zaprli.

Iz Maribora. Pri konjih v mariborski konjeniški vojašnici se je pričela širiti smrkavost v večjem obsegu. Mestni svet in okrajno glavarstvo sta ukrenila vse potrebno, da se razširjanje te nevarne bolezni omeji. Tudi vojake, ki so prišli z bolanimi konji v dotiko, so natančno preiskali.

Ustavljena preiskava. Graški listi javljajo, da je preiskava proti odvetniku dr. Schaleku in njegovemu koncipijentu dr. Wechslerju ustavljena.

Nemški suroveži. Iz Gradca poročajo, da so zaprli tam 27-letnega krojaškega pomočnika Janka, kateri je zvalil v svoje stanovanje dve šolarici, jedno 7 drugo 8 let staro in ju je tamkaj posilil. — Zaradi istega prestopka s 7-letno šolarico so zaprli tudi 15-letnega sina tovarniškega delavca v Gratkornu Henrika Gollescha.

V kaznilnico Karlau pri Gradcu so odpeljali znane vlomilce in tatove Wahrmutha, Pogacarja in Zorca, katere je celovška porota obsodila na 7 let ječe.

Slov. akad. društvo »Ilirija« v Pragi priredi v sredo 19. t. m. ob 8. uri zvečer v »Vejvodih« prvoletniški večer. Gostje dobrodošli.

V Umrl je v Ptuju g. Peter Ivič, narednik pri tamošnjem pijonirskem bataljonu. Sprevod se je vršil v sredo popoldne.

Iz Maribora. Mesto češke drame »Žetev« se uprizori v tukajšnjem slovenskem gledališču 16. tm. Vošnjakova peterodejanka »Lepa Vida«. S tem je ustrezno mnogim, ki žele videti na slovenskem odru tudi slovenska dela naših pisateljev. Po franboski burki, s katero se je otvorila letošnja sezona, sledi naše, domače delo, slovenska drama. Začetek je točno ob pol. 8. zvečer.

V Kolera na Hrvaškem. Pišejo nam iz Brezje: Včeraj so prinesli potniki iz Zagreba vest, da se je tam pojavil eden slučaj kolere. In sicer da je zbolela na kolero neka ženska, ki se je mu-

dila v neki agenturi za izseljence. Hišo so dali takoj v karanteno z vsemi prebivalci in vsemi osebami, ki so prišli z dotično osebo v dotiko. Po mestu je nastalo veliko razburjenje, katero pa se je poleglo, ko se je zdravniško doznalo, da ženska nima kolere. — »Obzor« javlja, da je zbolela v Bršadinu ob Dravi ena in v Osjeku ena oseba na kolero.

Javna zahvala. Kakor je nekaterim čitateljem »Nar. Lista« znano, imamo pri Sv. Barbari v Halozah tudi šolarsko kuhinjo, kjer dobi po zimi do 150 otrok toplo kosilce. Treba je na leto do 400 K in več, da se stroški pokrijejo. Potrebna svota se nabere potom prostovoljnih prispevkov. Bralno društvo »Naprej« je letos že v drugič priredilo v ta namen veselico s tombolo in sicer v nedeljo 9. t. m. v novih prostorih g. Reicherja ter je izročilo podpisanemu lep znesek 50 kron. Iskrena hvala marljivemu odboru na prireditvi in vsem darovalcem dobrih. Lepa hvala tudi vsem obiskovalcem veselice od blizu in daleč. Bog plati! Sv. Barbara v Halozah, 10. oktobra 1910.

Anton Ogorelec, šolski vodja.

Druge slov. dežele.

v Kranjski deželni zbor ima svojo prihodnjo sejo 19. tm. Odseki sicer nimajo nobenega dela, pa klerikalci morajo zdaj agitirati po Beli krajini in ne utegnejo sklicati dež. zbora.

v Koroški deželni zbor. Koroški deželni zbor je sklenil včeraj v svoji seji prevzeti pogodno za 120.000 kron akcijske lokalne železnice Trg-Himmelsberg. Dr. Lemisch je poročal nato o deželni združni zvezi (nemško-nacionalna). Deželni zbor je dovolil tej zvezi 5000 K subvencije za umetna gnojila, 3000 K za upravo in 3000 K za stroje. — Dr. Waldner je poročal o propadli klerikalni centralni blagajni ter zahteval, da naj se nad njo proglasi konkurz, ker je njen nadaljni obstoj nezakonit radi notorične nezmožnosti poplačati dolgove. Treba je tudi kazenske sodne preiskave, da se doženejo krivci, katere štiti sedaj nek skrivnostnost plašč. Deželni predsednik je pobijal dr. Waldnerjevo izvajanje, da bi bili dani pogoji za proglasitev konkurza. Dr. Lemisch opozarja, da so za blagajno tudi škof in duhovščina ter poudarja, da bi duhovščina najbolje storila, ako bi izvrševala svoje pastirovanje in bi se ne vtikala v gospodarske zadeve. Socijalni demokrat Aich dokazuje nato na podlagi tega klerikalnega poloma potrebo ločitve cerkve od države. Končno je bil sprejet predlog, s katerim se nalaga deželnemu odboru, da poda deželnemu zboru natančno podobo o celi aferi.

v Pri občinski volitvi v Veliki Loki na Dolenjskem so naprednjaki zmagali v prvem in tretjem razredu.

v Duhovnika-Eulenburgovca so aretirali v Trstu. Vpisal se je kot Slavko Ester iz Črnega Grada. Zvalil je nekega vojaka v svojo sobo in mu stavil nemoralne ponudbe. Ta pa se mu ni hotel udati. Neki Dalmatinec, ki je stanoval v sosedni sobi, je čul ves razgovor in naznanil zadevo policiji. O ti duhovniška morala!

v Prebivalstvo Trsta. Statistični urad tržaškega magistrata izkazuje, da ima Trst 223.521 prebivalcev. 31. sept. 1900 je imel Trst 178.127 prebivalcev. V torej še ne celo deseti letih je naraslo prebivalstvo Trsta za 45.393 duš. Na vsak način velikanski napredek.

v Ravnateljstvo državne gimnazije v Trstu je imenovan profesor Terezijanske akademije na Dunaju Josip Hickl.

v Odlitovanje. Ravnatelj moškega učiteljišča v Kastvu Fran Frankovič je dobil povodom svojega umirovljenja naslov vladnega svetnika.

v Operacija srca. V petek ob polnoči je našla policija v neki puljski ulici nekega človeka, Cazzetti po imenu, kateri je imel v levo stran prsi zasajen dolg nož. Kakor se je pozneje doznalo, si je mož v pijanosti sam porinil nož v prsa. Policija je moža spravila takoj z rešilnim vozom v puljsko deželno bolnišnico. V bolnišnici je inspekcijski zdravnik takoj spoznal kritičen položaj ranjenca. Ker se je konstatiralo, da je srce ranjeno, je dr. Craglietto takoj podvzel operacijo, katera je pod spretno roko imenovanega zdravnika dobro izpadla. Dr. Craglietto je ponesrečencu zašil s sedmimi šivi srca. Ranjenec se počuti po tako težki operaciji razmerno dobro. Zdravniki upajo, da bo okreval. To je bil prvi slučaj operacije srca v puljski deželni bolnišnici.

Narodni gospodar.

Beseda o košarstvu.

Čitajoč članek gosp. Ogorelca v predzadnji številki »Nar. Lista«, odločil sem se, tudi jaz nekaj pristaviti. To mi je tem lažje, ker sem izučen v tej panogi rokodelstva, ter sem si, oziroma še si nabiram ravno v košarstvu izkušenj po svetu. Tako sem imel priliko priti tudi med Čehi, pravzaprav med moravske Valahe, kjer je košarstvo prav živahna domača industrija. Košaril sem med njimi pol leta ter opazoval njihovo pomenjanja vredno ravnanje. Udomačila se je stvar pri njih sledeče:

Pred nekako 30 leti ustanovil je v Valaškem Meziříči neki dr. Mikička lastni učni zavod za košarstvo, katerega so se ljudje kaj pridno posluževali. Dečki, dekleta in oženjeni možje so se učili izdelovati vsaj najpotrebnejša pletiva n. pr. košare za na trg, na otroške vozičke, na potovanje, na papir, na drva itd. Ko je kateri vsaj jedno izmed omenjenih pletenin že precej dobro razumel, je moral napraviti v zavodu hitro drugemu prostor. Dobil pa je od zavoda delo in material, ter je doma za zavod naprej delal. Pa ne sam, učila se je od njega cela družina, bratje, sestre, oče, sploh vsak je hotel pomagati. Od začetka jim je pač malo jalovo šlo, a privadili so se in za 2—3 zimi bila je hiša pravi košarski brlog. Enako pri drugih hišah in cela okolica Valaškega Meziříča je postala za malo časa jedna sama pletarna. Vsi so delali za zavod, ki je pridno razpečaval blago med svet, ter ob enem skrbel za dovolj materiala. To je tamošnje zimsko življenje. Po leti pa grejo možje, največ zidarji, v mesta na delo, a žene opravljajo polja. Tekom časa (namreč po smrti dr. Mikičke, je prevzela občina zavod; a občina je žal pouk v zavodu zanemarjala, pač pa zelo že domače pletanje izrabljala, katerih je bilo itak že lepo število. Dovolj posla in izvrstne dobičke je imela z razpečavanjem izdelkov. Pred 6 leti pa je učni zavod prevzela država, in v njem se večbajo še vedno novi pletarji; po izučanju vse z delom zaklada občina, ter si v zimi res lep denar zaslužijo.

Ali bi se ne moglo to pri nas tudi nekako enako upeljati? Ravno Haloze se mi zde za to posebno primerne. V vinogradih po zimi ni dela, živine ni toliko, da bi se ž njo celi dan ukvarjali: koliko ljudi dolgo zimo presedi, preleži — preleni brez posla. Tuintam gleda tudi glad v hišo, a nikjer ni kronice zaslužiti.

Zato pa je v polnem obsegu pritrditi besedam g. Ogorelca: poprimimo se košarstva, kateremu se pri nas še ni bati konkurence. Edini štajerski slovenski, državni učni zavod pri Sv. Barbari v Halozah naj bi postal podoben opisanemu v Val. Mez.; naj bi posredoval med konzumenti in producenti. Da bi se pa potrebni material ne naročeval drago iz drugih krajev, je pa predvsem obrniti največ pozornosti na domačo vrborejo. — Zima je blizu; kmetovalci, posestniki! Izpremenite svoje slabe, nerodovitne, močvirne zemlje v krasne vrbove nasade, ki povzročajo le malo dela, a prinašajo izvrstne dohooke. Zagotovim Vas, da boste stokrat boljše prodali vrbje, kot vino!

Z vprašanji v tej zadevi se smete obrniti na »državno učno delavnico pri Sv. Barbari« (p. Ptuj), poznam tamošnjega vodja in vem, da vam radevolje ustreže ter vam celo potrebne sadike najboljših vrst preskrbi.

Z upom, da vendar katero oko obvisi na teh vrstah ter o tem kaj več razmislija — Vas iskreno pozdravlja

Ant. Blažek.

Zveplanje mošta. Kakor lansko leto, opaža se tudi letos tu in tam, da grozdje močno gnije. Gnilo grozdje povzroča pa v vinu pogostoma porujavanje. To smo videli v obliki meri osobito lansko leto. Pri tem se spojijo razne humozne tvarine, ko pride vino z zrakom v dotiko, z zračnim kislecem in vino spremeni barvo in včasih tudi okus. Takega vina se ne more prodajati, pa tudi za domačo rabo ni posebno prijetno.

Najboljše sredstvo proti porujavanju vina je žveplena sokislina, to je oni dim, ki se razvija, ko žveplo gori. Ta žveplena sokislina se polagoma v moštu, oz. vinu popolnoma spremeni in ni potem človeškemu zdravju prav nič škodljiva, marveč naraja dostikrat vino celo mnogo bolj aromatično. — Navadno se spoji v vinu z alkoholom v razne etre, ki imajo jako prijeten duh.

Skušnje zadnjih let so pokazale, da je najboljše žveplati že mošt, predno je vrel. S takim žveplanjem dosežemo, da se vrenje nekoliko zaustavi in da se nesnaga in razne tvarine v moštu deloma vsedejo na dno posode. Dobro je, če taki nekoliko včičšen mošt še pred vrenjem pretočimo in ga s tem ločimo od nesnage, obenem pa spravimo na zrak, kjer izgubi del žveplene sokislina in se potem vrenje v drugem sodu bolj hitro izvrši. Vendar je tudi žveplanje brez pretakanja priporočljivo, osobito pa v letinah, ko grozdje močno gnije.

Za žveplanje se priporoča vzeti 5—8 gramov žvepla na 1 hektoliter mošta. Žveplo se sežge v posebnih kadilnicah, ki vodijo dim v sod.

Kedar žveplamo mošt, skrbeti pa nam je v kleti za primerno toploto. Če je klet mrzla, bi se lahko dogodilo, da bi vrenje sploh popolnoma z žveplanjem preprečili in tak mošt bi ostal sladek. Kdor

ima torej mrzlo klet, ta naj jo segreje, bodisi s tem, da postavi v klet peč ali pa s tem, da odpira v nji okna samo ob lepem vremenu. Tudi mošt se priporoča segreti, kar dosežemo najlažje s tem, da segreje del mošta v kotlu na 40° C ter ga potem ostalemu primešamo. Vselej moramo skrbeti, da povre mošt že v jeseni popolnoma, ker bi spomladansko vreme vino zmotilo in pri nemarnem kletarstvu lahko tudi pokvarilo.

Tudi pri prvem pretakanju se priporoča vino nekoliko zakaditi z žveplenim dimom, kar zabranjuje ne samo gornje orujavanje vina, marveč zamori pogostoma tudi kali raznih bolezni v vinu.

»Km. P.«

Dnevna kronika.

Stavka francoskih železničarjev. Današnja jutranja poročila pravijo: Splošni položaj se je sinoči nekoliko zboljšal. Le na progah državnih železnic je promet popolnoma ustavljen. Na drugih progah se je posrečilo vzdržati vsaj vožnjo najvažnejših vlakov. Poštna služba pa je zelo ovirana. Včeraj so morali iz Amerike došle pošiljkatve prepeljati v Pariz na čolnih po reki Seni. — Pariški peki izjavljajo, da se ni bati, da bi nastopilo pomanjkanje moke in kruha v Parizu. Z moko je Pariz preskrbljen za 10 do 12 dni. V tem času pa bi se že lahko organiziral dovoz živil po reki Seni. — Razna poročila hočejo vedeti, da se je generalni štrajk ponesrečil. Včeraj dopoldne je policija zopet aretirala mnogo železničarjev, ki so nastopali proti stavkokazom. Železničarski komite v južni Franciji je imel v Bordeauxu zborovanje, na katerem se je sklenila stavka. V departementu Pas de Calais so se skoraj vsi železničarji uprli poklicu pod orožje. — Na progah vzhodne železnice je promet baje že popolnoma normalen. Mnogo železničarjev nosi bele trakove na rokavih kot znamenje, da so oklicani pod orožje. Vojaštvo je zastražilo vzhodni kolodvor, ker se je bati izgredev. Minister za javna dela je dovolil strojevodjem in kurjačem nositi orožje, da se z njim branijo pred napadi stavkujočih železničarjev. — V vladnih krogih upajo, da je stavka železničarjev skoraj končana. Komite stavkujočih je naznanil min. predsedniku, da je pripravljen z njim in s posameznimi železniškimi družbami stopiti v dogovor. — Voditelji stavke so se zatekli v uredništvo socialističnega lista »Humanite«. Redakcija je od policije zabarikadirana. Vlada je tekom včerajšnjega dne poklicala 12.000 vojakov v Pariz, da zasedejo proge. — Mesto Pariz je od sinoči od pol 7. naprej vsled stavke uslužbencev mestnih elektrarn brez razsvetljave. Posebno na bulevardih vlada popolna tema.

Praga proti dvojezičnemu uradovanju. Včeraj popoldne je bila posebna deputacija občinskih svetnikov mesta Prage, kateri je načeloval župan dr. Groš, pri načelniku češkega konservativnega veleposestva grofu Franu Thunu ter ga prosila, naj se češko konservativno veleposestvo zavzame za to, da si kraljevsko mesto Praga varuje pravico samodoločbe jezikovnega poslovanja. Grof Thun je izjavil, da po njegovem mnenju zavzema Praga kot deželno stolno mesto izjemno stališče in da bi torej že morala dovoliti mesto tudi nemškemu jeziku, sicer pa da bo zahteve praškega mesta predložil svojemu klubu.

Velik finančni škandal na Francoskem. Ker je velika banka Corathes Lauvieux postala bankrotna, je nastal velikanski finančni škandal. Veliko siromašnih ljudi v Cherbourgu in Rochefortu je oškodovanih. Deficit znaša čez 60 milijonov kron.

Nova borza v Lvovu. Vrše se pogajanja zaradi ustanovitve borze v Lvovu. In sicer naj funkcionira za efektni in blagovni promet. Med posameznimi prizadetimi ministrstvi so se že vršili tozadevni dogovori.

Vojaški transporti. V zadnjih dneh se vrše na progi južne železnice veliki vojaški transporti v zvezi z delnimi izmenjavami garnizij v Bosni in da je zaradi tega toliko vojaštva na železnici. Iz druge strani pa se izve, da so ti vojaški transporti v ozki zvezi z **volltvami na Hrvaškem**, pri katerih se ban dr. Tomašević in vlada boje izgredev, in še bolj v ozki zvezi s kmetiskim gibanjem v Bosni, ki se navzlic uradnim dementijem vedno bolj širi in zavzema vedno širši obseg, tako da se je bati nevarnosti.

Portugalski menihi v Avstriji. »Vossische Zeitung« poroča, da so se iz Portugalske izgnani menihi obrnili na avstrijska oblašča, da se jim dovoli v monarhiji, in sicer pred vsem v Bosni in na Hrvaškem naseliti.

Trgovinska pogodba s Srbijo. Iz Belgrada poročajo: Finančni minister Protič je državnemu svetu predložil novo trgovinsko pogodbo med Avstro-Ogrsko in Srbijo s prošnjo, naj jo kolikor mogoče hitro pregleda, da bo predloga predložena skupščini že v jesenskem zasedanju.

Proslava Ferrerja na Španskem. Vlada je dobila mnogoštevilne prošnje, da dovoli proslavo obletnice smrti Ferrerja. Nekatere prošnje so bile baje spisane v takem tonu, da jih je vlada izročila državnemu pravdnikstvu, ki naj uvede proti dotičnim proslavcem preiskavo zaradi veleizdaje.

Stavka na češkem vseučilišču. 300 slušateljev biologije na češkem vseučilišču v Pragi je včeraj izjavilo rektorju, da z ozirom na nezadostne prostore prično z današnjim dnevom stavkati in da ne bodo več hodili k predavanjem.

Zdravniški kongres za odpravo carine na sladkor. »Fremdenblattu« brzojavlja iz Bruselja prof. Adamkijevič: »Na podlagi fakta, katerega sem konstatiral, da je sladkor glavno sredstvo za srčno moč, podal sem v drugem oddelku mednarodnega kongresa za sanitetnost zdravil predlog, naj se v vseh parlamentih vseh držav predloži zakonski načrt za popolno odpravo carine na sladkor, in sicer iz tega namena, da bi si mogli tudi siromaki preskrbeti prepotrebni, danes pa še predragi sladkor kot živež. V končni seji kongresa je bil ta moj predlog soglasno srejet.

Avstro-ogerski konzul dr. Todorovič umrl. — Dne 13. septembra je v Filadelfiji umrl avstro-ogerski konzul dr. T. vitez Todorovič. Zadel ga je srčna kap. Bolehal je že dalje časa za srčno hibo. Dr. Todorovič je bil 60 let star. Rojen je v Karlovcu na Hrvaškem, kjer je bil njegov oče višji častnik. Služil je najpoprej pri vojaki in se je hotel posvetiti vojaški službi, a pozneje se je premislil in študiral pravo. Po dovršenih študijah je stopil v državno službo. Pred 16 leti je prišel v Filadelfijo, kjer je služil pri konzulatu in slednjič tudi postal vodja konzulata. Ko je izbruhnila špansko-ameriška vojska in je avstro-ogersko poslaništvo v Washingtonu prevzelo po španskega poslaništva, je bil dr. vitez Todorovič poklican kot ataše v poslaništvo in je ostal v poslaništvu do konca vojske in sklepa miru, nakar je bil imenovan konzulom v Filadelfiji. Umrl konzul je bil splošno priljubljen, posebno pa med člani avstro-ogrske kolonije.

v Zadržno gibanje med socialno demokracijo. Dočim se je v Nemčiji in Avstriji socialna demokracija doslej posvečevala večinoma političnemu delu, začenja polagati sedaj vedno večjo važnost na gospodarsko, zadržno delo. Povdarja se, da je potrebna gospodarska moč, če se hoče okrečiti učinek glasovnic. Osobito n. pr. v mestnih zastopstvih upa soc. demokracija trajen upliv in, kjer se to doseže, trajno večino obdržati le, če dobi v roke gospodarska sredstva. Zato hoče z vsilo delati, ojačiti konzumne in stavbne zadruge (pekarni, mlekarne itd.) To stremljenje sicer v gotovem oziru ne odgovarja popolnoma ortodoksnim načelom Karla Marxa. Vidi se, da stališče revizionistov počasi prodira tudi v najtrdnjše marksistične vrste.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

ŽELEZNIČARSKA STAVKA NA FRANCOSEM.

Pariz, 14. oktobra. Po zadnjih poročilih je stavkovno gibanje na Srednji in Vzhodni železnici precej oslabilo. Mnogo uslužbencev se je vrnilo k delu. Tekom včerajšnjega večera je šlo mnogo uslužbencev z obratnim vodjem k železniškemu ravnateljstvu Severne železnice in mu je naznanilo, da gre zopet na delo, ako družba umakne nekatere sklepe.

Lyon, 14. oktobra. Na kolodvoru so sežgali železničarji poštni žakelj s pozivnicami za provincialne železničarje naj nastopijo vojaške vaje. Storiči so neznani.

Pariz, 14. oktobra. U uradnih krogih zagotavljajo, da bodo posegli po resnih odredbah proti vodjem stavkovnega gibanja. Govori se o sklicanju najvišjega sodišča, pred katerim bi se imeli vodje štrajkovcev zagovarjati zaradi komplota proti varnosti države.

Pariz, 14. oktobra. Včeraj so zaprli okrog 100 vodjev železničarske stavke. Danes se aretacije nadaljujejo.

Pariz, 14. oktobra. Včeraj proklamirana stavka elektrotehnikov in elektrarniških uslužbencev je imela za razsvetljavo v mestu neprijetnih posledic. Celo v Elizeju in po ministerstvih ni bilo luči. Istotako po velikih boulevardih. V restavracijah so si pomagali s svečami in svetilkami.

Pariz, 14. oktobra. Policija je izdala povelje za pretilo vodjo elektrarniških uslužbencev Petauda.

Pariz, 14. oktobra. Na kolodvorih in po vseh železniških progah je vse polno vojaških straž. — Vsled tega se stavkujočim železničarjem ni posrečilo napraviti večjih poškodb.

Pariz, 14. oktobra. Odbor zveze transportnih delavcev, šoferjev in tramvajskih uslužbencev je naznanil svojim članom, naj pokažejo svoje simpatije do stavkujočih železničarjev s tem, da stopijo tudi sami v stavko.

GOVOR DR. KRAMARA.

Dunaj, 14. oktobra. Odsek avstrijske delegacije za zunanje zadeve bode imel danes popoldne sejo, v kateri se bode bavil s proračunom ministerstva za zunanje zadeve. Poročal bo markiz Baquehem. Prvi se oglasi k besedi dr. Kramár, kateri bode politiko zunanjega ministerstva ostro kritiziral.

SRBSKI PRESTOLONASLEDNIK ZBOLEL.

Belgrad, 14. oktobra. Ko se je vrnil prestolonaslednik Aleksander z manevrov pri Nišu, mu je postalo slabo in moral je ostati že tri dni v postelji. Mislijo, da ima legar. Poklicali so z Dunaja specialista.

Po svetu.

v Konec procesa Haverda. Dne 11. tm. se je končal v Budimpešti proces proti Mariji Haverda, ki je dala umoriti svojo mater, da bi prišla do dedščine. Kakor znano se je moral prvokrat proces ustaviti, ker se je drž. pravdnik v Haverdo zaljubil. Pri drugi obravnavi je bila Haverda oproščena in Madžarska je slavila morilko kot mučenico. Kmalu na to pa je Janossy, ki je na njeno željo njeno mater umoril, vse izpovedal, in prišlo je do nove obravnave pred budimpeštansko poroto. Marija Haverda je obsojena na 12, Janossy na 10 in Haverdin ljubček in sokrivec Vojta na 8 let težke ječe.

Tržne cene.

Dunaj, 13. okt. Borza zakmetijske pridelke. Zaradi petka, ko imajo židovi praznik, je bila borza le slabo obiskana. Ni došlo do nobenih sprememb v cenah.

Trst, 13. okt. Sladkor. Centrifugal pilés prompt K 30 do K 31, za dobavo K 28³/₄ do K 28¹/₂. Tendence medla.

Budimpešta, 13. okt. Svinjski sejm. Ogrske stare težke 146—147, mlade težke 152—154, mlade srednje 154—158, mlade lahke 160—164 v kilogram. Zaloga 32.834 komadov.

Budimpešta, 13. okt. Mast. Svinjska mast 172, namizna slanina 146.

Praga, 13. okt. Sladkor. Surovi sladkor nova kampanja K 2190. Tendence: mirna. — Vreme oblačno.

Širite Nar. Dnevnik.

Slikar in pleskar

prevzame vsa v svojo stroko spadajoča dela, kakor slikanje sob, cerkev, črkoslikarstvo na steklo, les itd. — Priporoča se za mnogobrojna naročila.

Svoji k svojim! Svoji k svojim!

Diktor Bevc, Celje

Graška cesta šte. 8.

Tovarniška zaloga

vsakovrstnega papirja, pisalnih potrebščin, trgovskih knjig, na debelo in drobno pri

Goričar & Leskovšek v Celju

Graška cesta št. 7.

Lastna zaloga šolskih zvezkov, risank in risalnih skladov po novih predpisih. — Tiskovine za vse urade.

177 88-64